

2008.

Dacă am aduce la un numitor comun calculele – la 100.000 copii (ca și calculele la maturi) atunci invaliditatea printre copii de vârstă până la 17 ani 11 luni, 29 zile ar fi de 100 ori mai mare decât la maturi și raportul acestor indicatori ar fi de sute și zeci de ori mai mare.

În concluzie putem menționa că patologiile neurologice pentru copii prezintă o problemă majoră, care pot fi cauza invalidității copiilor și mortalității la vârste timpurii.

Bibliografie

1. Anuarele Centrului de Management în Sănătate, anii 2004-2008.
2. Tintiuc D., Grosu Iu. Sănătate Publică și Management. CEP „Medicina”, Chișinău, 2007, 896 p.
3. Sănătate Publică și Management. Sub. red. prof. E. Popușoi. Chișinău, 2002, 720 p.

EXIGENȚE PSIHOLOGICE ȘI SOCIALE ÎN EXERCITAREA FUNCȚIEI DE PROFESOR UNIVERSITAR

Iuliana Fornea

Catedra Economie, management și psihopedagogie în medicină

Summary

Psychological and social demands of university professor

Higher education faces challenges and social changes that impose requirements to academics, thus forming a positive image is required by the demands of higher education development in the European context.

Professor ideal image is composed of three main factors of personality: intelligent teacher, professional skills and his emotional stability.

Through research we determined that the work experience fosters a positive image of the personality of Professor. We established that there is strong correlation in the experimental group 4 (5), with seniority (at 25 years and more) with the following features of the teacher's personality: strength, organization, courtesy, dignity and personal initiative.

Rezumat

Învățământul superior se confruntă cu o serie de provocări și schimbări sociale, ce impun anumite cerințe față de *cadrele didactice universitare* (CDU), de aceea formarea imaginii pozitive a acestora este impusă de exigențele dezvoltării învățământului superior în contextul european.

Imaginea ideală a profesorului universitar este formată din trei factori principali ai personalității: inteligența profesorului; măiestria profesională și stabilitatea emoțională a acestuia.

Prin cercetare am stabilit că experiența de muncă favorizează imaginea pozitivă a personalității profesorului universitar. Am stabilit că există corelație puternică la grupul experimental 4 (5), ce au vechimea în muncă (de la 25 ani și mai mult), cu următoarele trăsături ale personalității profesorului: rezistență, organizare, amabilitate, demnitate și inițiativă personală.

Actualitatea temei

Învățământul superior se confruntă cu o serie de provocări și schimbări sociale, ce impun anumite cerințe față de *cadrele didactice universitare* (CDU), de aceea formarea imaginii pozitive a acestora este impusă de exigențele dezvoltării învățământului superior în contextul european.

Funcția de profesor este o profesiune nobile, de mare însemnătate și responsabilitate

socio-educatională. Vocația, aptitudinile, înclinațiile, talentul și experiența obținută în timp pot fi caracteristici personale ale unui specialist devenit profesor. Deși valoroase, ele singure nu pot fi și suficiente pentru îndeplinirea cu succes a muncii didactico-educative din școli sau facultăți.

Lor trebuie să li se adauge componenta definitorie a profesiei de dascăl, și anume pregătirea psihopedagogică și metodică. Lipsa pregătirii psihopedagogice și metodice în exercitarea funcției de profesor poate duce la rezultate universitare slabe sau mediocre, iar uneori chiar la eșecuri universitare, finalități care trebuie evitate în cât mai mare măsură în activitatea universitară.

Idealul profesorului universitar exprimă, în esența sa, modelul sau tipul de personalitate al profesorului, solicitat de condițiile sociale, el este categoria de generalitate maximală care surprinde paradigma de personalitate, oarecum abstractă, proiectul devenirii umane la un moment dat, într-o societate dată; instanța valorică din care iradiaza norme, principii, strategii, scopuri și obiective determinate, care direcționează procesul de formare al tinerei generații.

Idealul universitar educațional „este rezultatul unui compromis inteligent ce se negociază între sistemul educativ, sistemul culturii și macrosistemul social” [L. Antonesei, 2002].

Este o finalitate de maximă generalitate a acțiunii educaționale [Sas Cecilia, 2007, p. 91].

Idealul educațional se caracterizează prin următoarele *trei dimensiuni*:

- **dimensiunea socială** care vizează tendința generală de dezvoltare a acelei societăți și care va anticipa unele stări posibile;

- **dimensiunea psihologică** se referă la tipul de personalitate pe care societatea îl solicită;

- **dimensiunea pedagogică** - posibilitățile efective de care dispune acțiunea educațională pentru a transpune în practică idealul respectiv (Stan, 2001).

Nicola (1994) consideră că ”idealul educațional din societatea noastră presupune formarea unei personalități integral - vocațional și creatoare, capabile să exercite și să inițieze roluri sociale în concordanță cu propriile aspirații și cu cerințele sociale”;

Scopul cercetării

Stabilirea și studierea componentelor psihopedagogice a unui model relevant al imaginii personalității profesorului ÎSM.

Obiectivele lucrării

1. Stabilirea dimensiunilor principale ale personalității unui profesor universitar eficient.
2. Descrierea și evaluarea exigențelor psihologice și sociale în exercitarea funcției de profesor universitar.
3. Prezentarea atribuțiilor și responsabilităților unui profesor universitar.

Material

Lotul experimental a constituit 141 CDU cu diverse titluri științifice și științifico-didactice ai USMF „N. Testemițanu” din Chișinău.

Metode de cercetare

- Metoda content – analizei rezultatelor.
- Metoda de studiere a corelațiilor Bravais - Pearson.
- Analiza factorială.

Metodologia cercetării a fost implementată și evaluată în corespundere cu cerințele metodologice actuale.

Descrierea și conținutul activității.

Profesorii universitari sunt specialiști în diverse domenii de învățământ superior. Ei desfășoară activități didactice de predare, de seminarizare și lucrări practice, cercetare științifică, dezvoltare tehnologică, activitate de proiectare și de creație artistică, potrivit specificului. Participă la consilii și comisii în interesul Sistemului Educativ Universitar.

Atribuții și responsabilități.

- activități didactice de predare;
- activități de seminar, proiecte de an, lucrări practice și de laborator;
- îndrumare de proiecte, de lucrări de licență și de absolvire, de practică la specialitate, productivă și de cercetare științifică;
- îndrumarea doctoranzilor în stagiul;
- conducere de disertații;
- conducerea activităților didactice, educaționale și sociale;
- activități de evaluare în universitate;
- consultații, ghidarea și gestionare cercurilor științifice studențești.

Situații de risc: predarea este activitatea care solicită rezistență deosebită fizică și psihică și un efort vocal intens, de aceea, în timp la profesorii universitari pot să apară afecțiuni neuropsihice și ale aparatului fonator.

Studiul teoretico-empiric realizat ne-a permis să evidențiem două **contradicții:**

1. între cerințele studenților față de profesor (față de trăsăturile lui personale și profesionale, exteriorul lui, caracterul interacțiunii) și cerințele profesorului;
2. între potențialul existent și pregătirea profesorului contemporan către autorealizare reușită a acestuia în activitatea profesională.

Din aceste considerente este necesar ca furnizorii de imagine să stabilească obiective clare pentru îmbunătățirea sau dezvoltarea imaginii personalității profesorului, de asemenea să propună măsuri eficiente pentru aprecierea gradului în care acțiunile stabilite au avut succes.

Iar profesorii universitari, la rândul său, să manifeste receptivitate la exigențele psihologice, pedagogice și la cerințele mediului universitar și a societății, în general.

Cerințe pentru exercitarea funcției de profesor universitar:

I. Cerințe medicale:

- sănătate fizică și psihică;
- integritate anatomo - funcțională a membrilor superioare;
- acuitate auditivă, vizuală normală;
- integritate anatomo-funcțională a aparatului fonator.

II. Cerințe psihice:

- asumare a responsabilităților;
- echilibrul emoțional, toleranță, empatie;
- rezistență la stres;
- atenție concentrată și distributivă;
- aptitudine de a comunica și a lucra cu oamenii;
- tip de personalitate: Investigativ, social, întreprinzător (după clasificarea Holland).

Cerințe de educație și pregătire profesională. Pentru exercitarea profesiei este necesară absolvirea cu diploma de licență a unei instituții de învățământ superior sau o diplomă echivalentă acesteia, ori a unei instituții academice postuniversitare. Se cere o vechime minimă la catedră de 9 ani în învățământul superior sau în cercetarea științifică de profil. Pentru candidații care provin din afara învățământului sau a cercetării științifice, se cere o vechime de cel puțin 15 ani de activitate în profilul postului pentru care concurează. Candidații trebuie să dețină titlul științific de doctor în ramura de știință corespunzătoare postului sau într-o ramură înrudită.

Competențe generale și speciale solicitate:

- Cunoașterea conținuturilor științifice ale disciplinei și a celor de metodică;
- Capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la conținuturile curriculare;
- Capacitatea de a adecva demersurile didactice la particularitățile de vârstă ale colectivului de studenți;

- Capacitatea de a construi un climat educativ stimulat și eficient;
- Comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională;
- Capacitatea de autoevaluare și de integrare a feed-back-ului în proiecția personală a dezvoltării profesionale;
- Aprofundarea, dezvoltarea și selecția conținuturilor științifice în raport cu standardele curriculare de performanță;
- Capacitatea de evaluare a eficienței didactice a diferitelor strategii și tipuri de demersuri didactice;
- Capacitatea de modelare a demersurilor didactice și creativitatea didactică;
- Capacitatea de proiectare și de realizare a dezvoltărilor curriculare intra- și interdisciplinare;
- Comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională;
- Capacitatea de autoevaluare și de integrare a feed-back-ului în proiecția personală a carierei;
- Preocuparea pentru adecvarea procesului de instruire la necesitățile fiecărui individ: capacitatea de a identifica nevoile / domeniile de dezvoltare ale fiecărui student, de a identifica ritmul dezvoltării (a accepta că dezvoltarea se produce în ritmuri diferite la momente diferite); capacitatea de a adecva situațiile de învățare, conținuturile și materialele educaționale la caracteristicile individuale ale studentului, de a încuraja spiritul de inițiativă și capacitatea de studiu independent ale studenților;
- Maximizarea potențialului fiecărui student; capacitatea de a diagnostica nevoile fiecărui student, în termenii unor caracteristici fizice, cognitive, afective, socio-economice sau culturale;
- Evaluarea holistică a performanțelor: capacitatea de a adapta modul de evaluare la dezvoltarea globală a studentului și de a utiliza informațiile evaluative pentru a proiecta activități de predare-învățare; dezvoltarea capacității de autoevaluare la studenți; elaborarea unor instrumente de evaluare; interpretarea rezultatelor evaluării pentru adoptarea de decizii și ameliorarea activității; utilizarea adecvată a metodelor alternative de evaluare;
- Adaptarea la schimbare: capacitatea de a identifica schimbările din societate și natura lor (direcții, tendințe, calitate), a evalua acțiunile / practicile studenților și a sugera și implementa modificările necesare;
- Abordarea problemelor din perspectiva studentului;
- Respectarea drepturilor studenților și manifestarea unei atitudini de sensibilitate față de nevoile și interesele lor;
- Soluționarea problemelor și a situațiilor ambigue, complexe, din grupă sau din facultate;
- Capacitatea de a se vedea pe sine, ca și pe studenți, ca membri activi ai comunității locale, naționale și globale;
- Capacitatea de a integra propriile sale priorități într-un cadru comun de probleme și valori, precum și de a acționa pe baza deciziilor studenților;
- Capacitatea de a-și recunoaște greșelile în fața unui grup și de a valorifica din punct de vedere educativ consecințele acestora;

Condiții suplimentare necesare pentru a putea concura la funcția de profesor universitar:

- *cursuri postuniversitare;*
- *masterat;*
- *doctorat;*
- *experiența în activitatea de învățământ;*
- *cunoașterea unei limbi străine (engleza / franceza / germana / spaniola);*
- *cunoștințe de operare la calculator, etc.*

Elementele de CV care contează pentru această funcție de prestigiu:

- *cunoștințe psiho-pedagogice dobândite în cadrul unui modul de pregătire a personalului didactic;*
- *studiile universitare;*
- *gradele didactice;*

În mod suplimentar *se valorifică și primesc aprecieri înalte* următoarele elemente ale activității unui profesor universitar: activități de cercetare științifică (în domeniul științelor socio-umane); autor al unor articole, publicații, monografii, cărți de specialitate, ghiduri sau îndrumări metodice, dicționare, etc. (circa 100 de publicații); cunoașterea unei limbi străine; cunoștințe de operare la calculator; centrarea pe student; considerarea contextului social și global, favorizând abordările comune între profesori, pentru gestionarea problemelor universitare; rolul de mediator între cursanți și mediul lor; *modernizarea procesului de evaluare*: evaluarea ca modalitate de progres, accentul pe evaluarea formativă; modernizarea formării profesorului, folosind noi abordări pedagogice și noile tehnologii informaționale; activismul civic prin Internet; etc.

Tendințe și obiective comune ale Spațiului European al Învățământului Superior:

1. Consiliul European de la Lisabona a stabilit scopul strategic a UE ce trebuie atins până în 2010, privind „reflecția generală asupra obiectivelor viitoare concrete ale sistemelor educaționale, concentrându-se pe preocupările și prioritățile *Spațiului European al Învățământului Superior*”. Aspectele cheie ale acestui scop sunt: *competitivitatea economiei, ce se va baza pe cunoaștere și coeziunea socială*.

2. Consiliul European de la Stocholm a adoptat un raport numit „Viitoarele obiective concrete ale Sistemelor de educație și formare”, prin care au fost identificate următoarele obiective comune, ce vor servi drept reper în colaborarea instituțiilor superioare de învățământ europene în scopul de a contribui la succesul strategiei de la Lisabona [11].

3. Consiliul European de la Barcelona a elaborat și a prezentat ”Programul detaliat de lucru asupra continuării obiectivelor Sistemelor de educație și formare din Europa” și în aceeași ordine de idei s-a stabilit obiectivul de a orienta sistemele sale de educație și formare – o referință mondială până în anul 2010.

Rezultate și discuții

Obiectul activității pedagogice universitare îl constituie formarea personalității, ceea ce face ca această activitate să fie cea mai delicată dintre toate profesiunile și artele. Fiecare CDU trebuie să acționeze asupra studenților astfel, încât să asigure o concordanță deplină între produsul final obținut și *modelul social ideal* al acestui rezultat. Cu cât produsele activității pedagogice tind să se suprapună modului social al acestor produse, cu atât mai mult crește eficiența comportamentului didactic. Deși asupra obiectului activității pedagogice acționează și alți factori, considerăm totuși că *principalul criteriu al eficienței activității* CDU îl constituie rezultatele obținute în planul dezvoltării studenților.

Pentru a determina conținutul imaginii CDU după realizarea training-ului am utilizat chestionarul „Trăsăturile de personalitate (după R. Meili)”. Am comparat datele obținute prin testare la subiecții din grupul experimental și de control. Deși media autoaprecierilor CDU și a nivelului aspirațiilor din *grupul experimental* corespunde nivelului înalt ($M = 63,7$; $M = 81,1$) iar diferența dintre acestea este de **17,4**, denotând *motivație spre dezvoltare*, datele sunt destul de dispersate și indică în cazul indivizilor aparte la anumite probleme de autoapreciere a trăsăturilor personale.

Aceeași situație o constatăm și în cazul *eșantionului de control*; autoaprecierea – 74,7; nivelul aspirațiilor de dezvoltare – 87,2; diferențele – **12,5**. În grupul experimental aprecierile și aspirațiile de dezvoltare sunt relativ mai joase decât în cel de control, înregistrându-se și diferențe prea mici sau prea mari între aceste două nivele, care denotă o anumită stare conflictuală internă. În rezultatul experimentului formativ situația s-a schimbat.

Observăm că și autoaprecierile și corelația lor cu aspirațiile s-au optimizat. Deși nivelul

nivelul mediu al trăsăturilor de personalitate ($M = 69,6$) și al motivației spre dezvoltare ($M = 82,3$) nu a sporit considerabil, diferențele desemnează o motivație adecvată de dezvoltare.

Pentru a desemna corelația dintre nivelul trăsăturilor de personalitate și cel al motivației de dezvoltare, pentru a urmări raportul dintre acestea am utilizat metoda de studiere a *corelațiilor Bravais-Pearson*. În tabelele anexate mai jos oferim coeficienții de corelație pentru datele rezultate din testare și retestarea grupului experimental și a celui de control.

Tabelul 1. Coeficienții de corelație Bravais-Pearson – grupul experimental

	TEST		RETEST	
	Trăsături de personalitate	Motivația de dezvoltare	Trăsături de personalitate	Motivația de dezvoltare
Trăsături de personalitate	1,000	0,805	0,937	0,879
Motivația de dezvoltare	0,805	1,000	0,845	0,913
Trăsături de personalitate	0,937	0,845	1,000	0,937
Motivația de dezvoltare	0,879	0,913	0,937	1,000

Urmărim cum corelațiile devin și mai mari în cazul datelor rezultate din retestarea subiecților din grupul experimental. În cazul corelării datelor rezultate din cercetările efectuate în grupul de control raporturile s-au dovedit a fi mult mai slabe, diferențele ce pot crea probleme psihologice s-au păstrat.

Tabelul 2. Coeficienții de corelație Bravais-Pearson – grupul de control

	TEST		RETEST	
	Trăsături de personalitate	Motivația de dezvoltare	Trăsături de personalitate	Motivația de dezvoltare
Trăsături de personalitate	1,000	0,281	0,967	0,271
Motivația de dezvoltare	0,281	1,000	0,252	0,931
Trăsături de personalitate	0,967	0,252	1,000	0,294
Motivația de dezvoltare	0,271	0,931	0,294	1,000

Astfel, conchidem că prin intermediul experimentului formativ au fost înlăturate discrepanțele dintre trăsăturile de personalitate și motivația spre dezvoltare, adică s-au lichidat conflictele interne și s-a stabilit o motivație adecvată de creștere.

Grație programului psihopedagogic, elaborat și implementat în cadrul training-ului s-au înregistrat schimbări considerabile în calitatea și structura imaginii profesorului ÎISM.

Măsurările statistice au indicat la diferențe semnificative la pragul $p = 0,01$ între trăsăturile sociale, psihice și cele fizice. Menționăm că prin intermediul experimentului formativ s-a realizat sarcina armonizării particularităților imaginii CDU, completării ei cu aspecte noi, orientării spre dezvoltare multilaterală: calități necesare unei imagini pozitive. Am observat și sporirea atenției CDU integrați în *training* față de latura interioară a personalității: moment care, de fapt, contribuie la instituirea unui echilibru intern și prin aceasta la armonizarea relațiilor cu ambianța socială. *Training*-ul a contribuit la facilitarea procesului de descoperire a sinelui,

formarea autoconștiinței morale, autoconștientizarea survenind mai eficient decât în funcție de alte influențe firești din mediul și subiective.

În grupul de control aceste diferențe sunt mult mai mici $p = 0,05$, nu s-au depistat diferența în atribuirea de calități fizice. Așa dar, putem afirma că imaginea CDU supuși experimentului formativ a devenit mai multilaterală, mai bogată.

Pentru grupul experimental 4, profesorii universitari cu vechimea în muncă (de la 25 ani și mai mult), ce au constituit aproximativ 10 % de subiecți, există corelație puternică între vechimea în muncă cu următoarele trăsături ale personalității CDU: rezistență ($r = 1,00$); organizare ($r = 1,00$); amabilitate ($r = 0,96$); demnitate și inițiativă personală ($r = 0,99$).

Am stabilit, de asemenea, corelație medie pozitivă între variabilele vechimea în muncă și consecvență ($r = 0,69$); echilibru emoțional ($r = 0,51$). Acest fapt ne denotă dezvoltarea trăsăturilor personalității profesorului ce sunt pozitiv influențate de experiența profesională și pedagogică, de lucrurile ce sunt dezvoltate în timp prin acumularea valorilor profesional pedagogice, ce sunt absolut necesare unui profesor universitar. Datele ne indică o creștere a atitudinii personale pozitive față de responsabilitatea personală în activitatea didactică, cât și a inițiativei în luarea deciziilor și controlul realizării obiectivelor și sarcinilor ce necesită a fi soluționate.

Am atestat corelații indirecte la acest grup între vechime în muncă și sinceritate ($r = -1,00$); bogăție spirituală ($r = -1,00$); exigență ($r = -1,00$); colaborare ($r = -0,97$); cultură generală ($r = -0,48$); flexibilitate ($r = -0,40$) și principialitate ($r = -0,40$). Din aceste date putem desprinde faptul, că sinceritatea, bogăția spirituală, exigența, colaborarea și cultura generală sunt trăsături ce nu mai depind de vechimea de muncă. Ele devin trăsături globale de personalitate. De asemenea la aceste persoane scade principialitatea, dar și flexibilitatea [1, p. 61-62].

Concluzii

Pozițiile de principiu ale celor demonstrate de studiu au fost valorificate și implementate în activitatea didactică și metodică a catedrei Economie, Management și Psihopedagogie în medicină a USMF „N. Testemițanu”.

▪ Noi propunem, ca modelul imaginii profesorului ideal al ÎISM să fie utilizat în calitate de bază metodologică a autodezvoltării, autoperfecționării personalității și autocorecției profesorului în scopul de a organiza activitatea pedagogică în mod optimal în USMF „N. Testemițanu”.

▪ Analiza generalizată a rezultatelor, ierarhic obținute în cercetarea dată ne-au permis să desemnăm **Modelul ideal al CDU** prin descriptorii, ce au fost nominalizați atât de studenți, cât și de profesorii USMF „N. Testemițanu”. În acest context imaginea ideală a profesorului universitar este formată incontestabil din inteligență, erudiție, cultură generală; tact și măiestrie profesională, corectitudine și principialitate; echilibrare emoțională și autodisciplină, deci imaginea se bazează pe 3 factori principali ai personalității: **inteligenta profesorului; măiestria profesională și stabilitatea emoțională** a acestuia [1, p. 86-94].

▪ Experiența de muncă favorizează imaginea pozitivă a personalității cadrului didactic din ÎISM. Am stabilit că există corelație puternică la grupul experimental 4 (5), ce au vechimea în muncă (de la 25 ani și mai mult), cu următoarele trăsături ale personalității profesorului: rezistență ($r = 1,00$); organizare ($r = 1,00$); amabilitate ($r = 0,96$); demnitate și inițiativă personală ($r = 0,99$).

▪ În perspectivă ne propunem să studiem și să proiectăm **Profesiograma Cadrului Didactic Universitar** în medicină, ce va corespunde cu exigențele Spațiului Universitar European și cu reperele noi științifice și pedagogice.

Bibliografie

1. Fornea Iu. *Imaginea personalității profesorului Instituției de Învățământ Superior Medical*. Teza de doctor în psihologie. Chișinău, 216 p.

2. *International Encyclopedia of Teaching and Teacher Education*. Cambridge: Pergamon press, By Lorin W. Anderson, 1995. 457 p.
3. Pânișoară I.-O. *Profesorul de succes: 59 de principii de pedagogie practică*. Iași: Polirom, 2009. 316 p.
4. Popa M. *Statistică pentru psihologie. Teorie și aplicații SPSS*. Iași: Polirom, 2008. 365 p.
5. *Regulamentului cu privire la funcționarea consiliilor științifice specializate și conferirea gradelor științifice și titlurilor științifice și științifico-didactice în Republica Moldova*, aprobat prin Hotărârea Comisiei de atestare a cadrelor științifice și științifico-didactice a CNAA din 25.11.2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.04.2008, nr.78-79. art. 239).
6. Stamatini Ot. *Trăsăturile personalității pedagogului*. În Tehnologii educaționale moderne, Vol. I. Modelul pedagogului, Coord. Mândăcanu V. Chișinău, 1994, p. 45-47.
7. Sweeney J. *The Effects of Evaluator Training on Teacher Evaluation*. In: Journal of Personnel Evaluation on Education. Boston, 1992. Vol. 6, Nr. 1, p. 7-14.
8. Шмелев А. Г. *Психодиагностика личностных черт*. СПб.: Речь, 2002. 480 с.
9. <http://www.cnaa.md/files/attestation>
10. <http://www.filosofie.ugal.ro/APROFESII/prof. universitar.htm>.
11. http://europa.eu.int/comm/education/doc/official/kezdoc_en.html

PROFESIONALISMUL MEDICULUI CA ELEMENT IMPORTANT AL CULTURII ORGANIZAȚIONALE

Nina Globa

Catedra Economie, management și psihopedagogie în medicină

Summary

Medical professionalism as an important component of organizational culture

Values are part of the organizational culture issue that directly affects the performance of medical institutions. The paper highlights the findings of the doctor's professionalism. This element, along with other elements (quality of health services, efficiency, performance), is the most important value of organizational culture, because their level influences the activity results and consumers' satisfaction.

Rezumat

La baza culturii organizaționale, aspect ce influențează în mod direct performanțele instituțiilor medicale, stau valorile. Lucrarea pune în evidență rezultatele studiului problemei profesionalismului medicului. Acest element, de rând cu alte *elemente* ca: calitatea serviciilor medicale, eficiența, performanța și altele, constituie cele mai importante valori ale culturii organizaționale, deoarece de nivelul lor vor depinde rezultatele de activitate și ca urmare gradul de satisfacție a consumatorilor de servicii medicale.

Actualitatea temei

Majoritatea cetățenilor Republicii Moldova cuantifică sistemul de îngrijiri a sănătății în topul dificultăților cu care se confruntă țara, după situația economică și creșterea prețurilor. În opinia lor, ar fi necesar să se acorde prioritate *calității* serviciilor medicale. Cei mai mulți dintre cei care au accesat serviciile medicale se declară mai degrabă nemulțumiți de modul în care au fost ele prestate. Iar gradul de satisfacție al beneficiarului de serviciilor medicale, după cum se cunoaște, ne vorbește despre calitatea serviciilor.

Discutând despre calitate, managerii sistemului de sănătate afirmă că cauza principală a diminuării ei o constituie subfinanțarea. Fără îndoială aceasta constituie o problemă. Însă gama factorilor ce determină calitatea este mult mai largă. În multe cazuri se dovedește că calitatea